

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 6 fillér.

MEGJELENIK HETENKENT EGYSZER
szombaton és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Ide küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. * Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A polgármester értesítése.

Emlékezetébe hozom a városi törvényhatósági bizottsági tag urnak, hogy a f. évi november hó 29-én és folytatva tartott rendes közgyűlésünk határozata szerint, a f. hó 10-én tartandó bizottsági rendkívüli közgyűlésünkön névszerinti szavazás által hozandó határozat végett fog a városi tanács által előterjesztetni:

1. A Deák Ferenc-utca 14. sz. (Bornyász-féle) ház utáni 1 hold 922 □ öl ondódi szántóföld eladása (névszerinti szavazás harmad izben).

2. Kossuth-u 14. sz. (Bészler-féle) ház és az ezzel határos Rickl-féle kerti teleknek megvétele (névszerinti szavazás harmad izben).

3. A Vásári András és társai tulajdonát képező és az új lovassági laktanya mellett elterülő mintegy 3600 □ öl földrész megvétele (névszerinti szavazás másod izben).

4. A Széchenyi-u. 36. számú (Antal-féle) házastelek megvétele (névszerinti szavazás másod izben).

5. A Fűvészkert-u. 5 és 7 számú (Bakos- és Lisztes-féle) házastelkek megvétele (névszerinti szavazás másod izben).

6. A József kir. herceg-u. 23. számú, az izraelita hitközség tulajdonát képező házastelek megvétele (névszerinti szavazás másod izben).

7. A Piac-utca 26. számú házastelek megvétele (névszerinti szavazás első izben).

Debreczen, 1906 december hó 2-án.

Kovács József,
polgármester.

A Hortobágy hasznosítása.

A Hortobágy hasznosításának ügye az 1906. évi december 10 ikén tartandó rendkívüli közgyűlés napirendjére van kitűzve.

Hosszas vajadás után végre előttünk fekszenek a javaslatok, melyek a hasznosítást különböző utakon kívánják megvalósítani. Valamennyi javaslatnak vannak hívei, de hogy melyik tábor fog győzedelmesen kikerülni a vitából, azt most bajos volna megjósolni.

Évek óta irunk és harcolunk a Hortobágy hasznosításáért Irá-unkban, véleményünkben nem tekintettünk sem jobbra, sem balra. Egy cél lebegett szemünk előtt: valóban hasznossá tenni azt a tengerföldet, mely most alig hoz valamelyes jövedelmet a városnak. Tudjuk, mert éreztük uton-utfélen, hogy nem védünk népszerű eszmét; láttuk, hogy csak nagy nehezen lehet széttépni és elégetni ama érdekszálakat, melyek egymásba fonódva ezen nagy kérdés meg-

oldásának legnagyobb ellenségei. De mert a város érdeke és nem önös célok vezették tollunkat, nyugodtan viseltük el a kicsinyes mosolyokat, erőtlen nyillövéseket és igazunk tudatában mindaddig fogunk harcolni a toll fegyverével, míg diadalt nem ül a Hortobágy hasznosítása. Ha eszménkkel elbukunk is, ez a bukás csak látszólagos lesz, felkelünk és újra megindítjuk a maradiság és képzelt jogok ellen a harcot és a sajtó hatalmával el fogunk jutni ahhoz a ponthoz, amelyen szilárdul megvetve lábainkat, elmondhatjuk, hogy hosszú harc után győztünk.

Nem óhajtjuk ez alkalommal a különböző javaslatokat pontonként bírálni. Elvégeztük már azt lapunk hasábjain. Álljon ki-ki azon javaslat mellé, amelyiket jónak, kivihetőnek és hasznosnak tartja. Egyetlen egy lépés is jobb a stagnálásnál. Mindegyik javaslatban van eszme, melyet védeni és támadni felfogás dolga.

Ismertettük már a Kövendy-féle javaslatot, kiemeltük annak merészen szép koncepcióját, közöltük az elméhez foglyul ejtő megokolását, szépnek tartjuk a Király Gyula tanácsnok javaslatát. Mindkettőben a haladás van ki-mondva, ellenben a gazdák javaslata, mely nyolc millió koronáért meg akarja venni a várostól a 42,000 holdas pusztát, merőben halva született eszme. Ugyan hogy is tehetnénk fel oly könnyelműséget egy városról, hogy nyolc millió koronáért lemondjon ugyszólván vagyona zöméről?

Ugyan volna e olyan városrontó kormány, mely ilyen adásvételi szerződést jóváhagyna? Szerény véleményünk szerint ez olyan abszurdum, amelylyel érdemileg foglalkozni nem lehet.

Akik ezt a 42,000 holdat 8 millió koronáért megvennék, mivel ez a megvétel csakis egy nagy kölcsön felvételével lenne kifizethető — ezen 8 millió ellenében lekötnek összes ingatlanukat. Mivel pedig ez a horribilis kölcsön első helyen volna minden vevő ingatlanára betáblálva, kérjük, hol fognak a vevők a belterjes gazdálkodáshoz, vagy pusztán az állattenyésztéshez szükséges kölcsönt kapni, ha megszorulnak, vagy az idők járása megnehezedik felettük? *Sehol*, ezen egy szóból áll erre a felelet

De nem foglalkozunk tovább ezzel az eszmével, mert meg vagyunk győződve, hogy e közgyűlésen érdeme szerint fognak elbánni ezzel a képtelen tervvel.

Akár a Kövendy-, akár a Király Gyula-féle tanácsi javaslatot vizsgáljuk, mindkettőben kidomborodik a Hortobágy hasznosításának erős szándéka. Az első merészebb, kivitelezésben nehezebb, a második jól megfontolt és az egyes érdekek kesztyűs kézzel írott javaslat. Akár egyiket, akár a másikat nézzük, nyomban látjuk, hogy okos gazdák, gyakorlati emberek rakták le jól megszürt, tapasztalatokból összeállított észleleteiket. Érdemes alkotások, melyek első sor-

ban a város hasznát nézik és csakis ezen okból óhajtják első sorban a hasznosítást.

A közgyűlés bizonyára higgadtan kell, hogy tárgyalja ezen nagy fontosságú kérdést. A város haladása függ a bölcs határozattól. Éppen azért némuljon el ott az önérdék, a zseb politikája és hasson át minden egyes bizottsági tagot az a gondolat, hogy ezen kérdés helyes megoldása egy jobb jövőt biztosít a városnak és polgárainak.

Fizetésrendezési javaslat.

Debrecen sz. kir. város segéd- és kezelőszemélyzetének és a város alkalmazottainak fizetésrendezése ügyében egymást érik a javaslatok. A napokban egy küldöttség járt *Weszprémy Zollán* főispánnál és *Kovács József* polgármesternél pártfogásba ajánlva egy idevonatkozó javaslatot. Mindkét helyen szíves fogadtatásban részesültek a küldöttség tagjai, kiknek javaslata a következő:

Méltóságos Főispán Ur!

Nagyságos Polgármester Ur!

Tekintetes Városi Tanács!

Debrecen sz. kir. város segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzetének javadalmazása, lakáspénze oly silány, hogy a mai drága piaci árakat, továbbá a lakás bérleteket s egyéb mellék körülményeket figyelembe véve a tisztességes, becsületes megélhetés — a legegyszerűbb korlátok között számítva is — alig-alig van kellőleg biztosítva, sőt a családos emberek a nyomor szélén állanak. — Mindezeknek tuda-

tában sokszor emeltük fel kérés szavunkat úgy egyenként, mint egyes ügyosztályok tömörülve az illetékes körökhöz, de kérelmünk kedvezően elintézve nem lett soha, részben az ügy készen nem léte miatt, részben pedig az utóbbi években a folyton huzódó, mindnyájunk előtt ismeretes válságos politikai viszonyok következtében.

Az 1896. évi november 17-én tartott rendkívüli közgyűlésen törzsfizetésünk, lakáspénzünk némileg rendezve lett ugyan, de ez oly csekély eredményt mutat fel, hogy a mai nap-nap után emelkedő drágasági viszonyoknak egyáltalában nem felelhet meg.

Méltóságos Főispán Ur! Nagyságos Polgármester Ur! Tek. Városi Tanács! Fizetésünk, lakáspénzünk rendezésénél figyelembe kérjük venni lehetőleg az állami s megyei tisztviselők, szolgák javadalmazásának kulcsát, melyre nézve van szerencsénk az alábbiakban megtenni javaslatunkat a következő indokolással. Egyben megjegyezni kívánjuk, miszerint egyes hivatali állásoknál mutatkozó magasabb tétel szerinti emelkedést az teszi indokoltá, mely szerint a tisztviselők munkaköre nap-nap után terhesebbé válván, ez által a felelősség is nagyobbodik, de meg igen aránytalanul voltak egyes hivatali állásoknál a múltban is a törzs fizetések megállapítva, a lakáspénz meg éppen nem volt megfelelő.

Jaslatunk Debrecen sz. kir. város segéd-, kezelő-, szolgaszemélyzetének törzs fizetése s lakáspénze rendezése tárgyában a következő:

Sorszám	Hivatali állás	Jelenlegi		Javasolt		Emelkedés mutat		Jegyzet
		fizetés	lakp.	fizetés	lakp.	fizetés	lakp.	
		korona	korona	korona	korona	korona	korona	
1	Erdő mester	3600	term.	4000	term.	400	—	tekintettel gyermekeik neveltetésére.
2	I. erdész	2400	term.	3000	term.	600	—	
3	II. "	2400	lakás	3000	lakás	600	—	
4	III. "	2400	10 hold	3000	10 hold	600	—	
5	IV. "	2400	föld h.	3000	föld h.	600	—	tekintettel arra, miszerint biztosíték teendő, továbbá középiskolai érettségi kívántatik.
6	Házi pénztári ellenőr	2000	400	2200	500	200	100	
7	Gyám pénztári ellenőr	1800	400	2200	500	400	100	jövőben mérnöki oklevél.
8	Adó pénztári ellenőr	1800	400	2200	500	400	100	
9	Mérték hitelesítői főnök	2000	400	2200	500	200	100	emelkedés nem mutatkozik a törzs fizetésnél csak a lakp. — mivel a múltban is kellőleg voltak díjazva.
10	Mérték hitelesítői segéd	1400	300	1900	400	200	100	
11	Adóügy osztályi főnök	2600	400	2000	500	206	100	emelkedés nincs a múltban jól díjazva.
12	Illeték nyilvántartó	2000	400	2000	500	200	100	
13	Birtok nyilvántartó	2000	300	2000	500	200	100	munka nap-nap után emelkedik.
14	Népfelkelési nyilvántartó	1500	300	2000	500	600	200	
15	Tanácsi kiadó	2000	300	2000	500	600	100	jövőben f.gazd. akad. sikeres elvégzése.
16	Tanácsi iktató	1800	300	2000	500	400	100	
17	Városi gazda	1800	300	2000	500	800	200	tekintettel a folyton emelkedő munka körre.
18	I. házi pénztári tiszt	1500	300	1800	400	300	100	
19	II. " " "	1500	300	1800	400	300	100	tekintettel a kivánt középiskolai érettségire és állam számviteltani vizsgára.
20	III. " " "	1500	300	1800	400	300	100	
21	I. adó pénztári tiszt	1400	300	1800	400	400	100	jövőben középiskolai érettségi.
22	II. " " "	1400	300	1800	400	400	100	
23	III. " " "	1400	300	1800	400	400	100	tekintettel a folyton emelkedő munkákra.
24	I. számtiszt	1800	300	2000	500	200	200	
25	II. " " "	1800	300	2000	500	200	200	tekintettel árvaszéknél teljesített és kiadói teendőkre fizetése aránytalanul volt szervezve, mert kiadói, irattári és irodai teendőkért ő a felelős.
26	III. " " "	1800	300	2000	500	200	200	
27	Közlevéltári segéd	1400	300	2000	500	600	200	tekintettel arra, hogy felelősség helyes állásokhoz mérten a múltban sem voltak kellőleg díjazva, de meg a folyton emelkedő munka kör.
28	I. irodatiszt	1400	300	1800	400	400	100	
29	II. " " "	1400	300	1800	400	400	100	Jövőben a közigazgatási tanfolyam elvégzése kívántassék.
30	Iroda tiszt árvaszéki levéltárnok	1400	300	2000	500	600	200	
31	I. adókiadó	1400	300	2000	500	600	200	Jövőben a közigazgatási tanfolyam elvégzése kívántassék.
32	II. " " "	1400	300	2000	500	600	200	
33	III. " " "	1400	300	2000	500	600	200	
34	IV. " " "	1300	300	2000	500	700	200	
35	V. " " "	1300	300	2000	500	700	200	
36	VI. " " "	1300	300	2000	500	700	200	

Sorszám	Hivatali állás	Jelenlegi		Javasolt		Emelkedés mutat		Jegyzet	
		fizetés	lakpénz	fizetés	lakpénz	fizetés	lakpénz		
		korona	korona	korona	korona	korona	korona		
37	Vásár-felügyelő	1000	300	1400	400	400	100	járlatok jutaléka.	
38	H. vásár-felügyelő	1000	300	1400	400	400	100		
39	Leltári biztos	1300	200	1600	400	300	200		
40	H. leltári biztos	1300	200	1600	400	300	200		folyton emelkedő munkára.
41	I. szállás-biztos	1300	200	1600	400	300	200		
42	II. " "	1300	200	1600	400	300	200		
43	I. Irnok	1300	200	1800	400	500	200		
44	II. " "	1300	200	1800	400	500	200		
45	III. " "	1300	200	1800	400	500	200		
46	IV. " "	1300	200	1800	400	500	200		
47	V. " "	1300	200	1800	400	500	200		
48	VI. " "	1300	200	1800	400	500	200		
49	VII. " "	1300	200	1800	400	500	200		
50	VIII. " "	1300	200	1800	400	300	200		
51	IX. " "	1300	200	1800	400	300	200	fokozatos előléptetés szolgálai idő szerint.	
52	X. " "	1300	200	1800	400	300	200		
53	XI. " "	1300	200	1800	400	300	200		
54	XII. " "	1300	200	1800	400	300	200		
55	XIII. " "	1300	200	1400	400	100	200		
56	XIV. " "	1300	200	1400	400	100	200		
57	XV. " "	1300	200	1400	400	100	200		
58	XVI. " "	1300	200	1400	400	100	200		
59	XVII. " "	1300	200	1400	400	100	200		
60	XVIII. " "	1300	200	1400	400	100	200		
61	XIX. " "	1300	200	1400	400	100	200		
62	Belső utmester	1200	200	1400	400	200	200		400—400 korona uti átalány.
63	I. külső utmester	1200	200	1400	400	200	200		
64	II. " "	1200	200	1400	400	200	200	méltányosság szempont.	
65	Erdész gyakornok	1000	term.	1400	term.	400	—		
66	I. számvevői gyakornok	1000	200	1400	400	400	200		
67	II. " "	1000	200	1400	400	400	200		
68	Városgazda	1000	200	1400	400	400	200		
69	I. kórházi biztos	1400	200	1800	400	400	200		
70	II. " "	1200	200	1400	400	200	200		
71	Színházi gépész	1200	240	2000	500	800	260		tekintettel hivatali állása nagy felelősségére.
72	Hajdu őrmester	720	term.	900	term.	—	—		
73	" dobos	480	80	600	1200	120	40		fejenként fizetés 600 K " lakpénz 120 K term. lakás 5—5 hold föld.
74	31 gyalog hajdu	14880	2480	18600	3720	—	1240		
75	39 erdővéd	19500	term.	19500	term.	3720	—		
76	Mérték hit. szolga	600	lakás	600	lakás	—	—		

Ezen kimutatásra mutatkozik 4260 kor., mely összegből levonva az 1907. év első felére megszaporodott drágasági pótlékot, marad fedezni való 7093 kor., mely összeggel mintegy 70 kishivatalnok lesz a tisztességes megélhetéshez segítve, de valószínűnek látszik, hogy a drágasági viszonyok nem javulnak s így kénytelenek lesznek fentebb elsorolt tisztviselők, segéd- és kezelő-személyzetnek tagjai már a másik félévre drágasági pótlékot kérni; így, ha a törzs-fizetés és lakás-pénz még 1907. év január 1-től rendezve lesz, marad a házi pénztárnak, mit a tisztviselőknél nyert 27,874 kor. A vágóhid szervezetére, személyzetére vonatkozólag az igazgató részéről 1905 május 30 án a polgármesteri hivatal útján a szervező-bizottsághoz benyújtott javaslatnak pontjai volnának figyelembe veendőek.

Lényeges emelkedést kíván az erdőmester, erdészek, ellenőrök, a házi és adópénztári tiszt, továbbá közlevéltári segéd és irodatisztek fizetése, mely arányosítva így a mostani állapotban az állami és megyei tisztviselők javadalmazásához szinte lehetetlen, hogy mosolyt ne utaljon ki az embertől, ha tekintetbe vesszük a két fizetési táblázatot; kívánatos, sőt feltétlenül szükséges a lényeges emelés az adókirovóknél is, mivel nemcsak a folyton emelkedő adó-fizetők száma növeli a munkát, hanem maga a város igen súlyosabb felelősségteljesebb munka-kört ruházott rájuk az

által, hogy az eddig külön-külön főkönyvekben vezetett adónemeket egy tömegbe összpontosítva az eddigi számlalapokat körülbelül 8—10,000 tétellel emelte, de ha vissza tekintünk 1880. évből adókirovói fizetésre, mind a mellett, hogy azóta két ízben történt fizetés-rendezés, az tűnik ki, hogy 3 adókirovóknak emelkedett a fizetése 100 koronával, a többinek semmivel; lényeges emelkedés mutatkozik a szállás biztosok, leltár-biztosok javadalmazásánál; ezt a folyton emelkedő munka-kör teszi indokoltá.

Az erdősz gyakornok, városgazdai gyakornok, számvevői gyakornokok javadalmazásánál a lényegesebb javítást az teszi szükségessé, miszerint az előhaladásuk igen hosszú idő után várható, sőt a választások alkalmával meg is történik, hogy az előhaladástól lemaradnak.

Az I. kórházi biztos javadalmazásánál figyelembe kell venni azon körülményt, miszerint illetőségi, kórházi ügyeket tárgyal, — mondhatni fogalmazási teendőket végez. A szolga-személyzet fizetés-rendezését a nyomor indokolja.

Ez alkalommal tisztelettel kérjük Méltóságodat, Nagyságodat, Tek. városi tanácsot, miszerint minden egyes hivatali állásnál a belső emberek alkalmaztatása, továbbá a fokozatos előhaladás, végre az iskolai képzettség feltétlenül figyelembe vétessék.

Végül esedezünk, miszerint tekintettel kérelmünk sürgős voltára, a fizetés-rendezés már 1907. év január 1-től kezdődőleg emelkedjen jogerőre.

Mély és alázatos kérelmünk kedvező elintézését kérve, maradtunk Debreczen sz. kir. város segéd-, kezelő és szolgaszemélyzetének nevében alázatos szolgálói

Csáky János,
vágóhídi igazg.

Srath M.

Borus Béla.

A vidéki rendőrség szervezése.

A vidéki rendőrségek Magyarországon a közszolgálat legfontosabb szervei, amelyekkel az állampolgárok életének számtalan mozzanata összefügg, aminek az a következménye, hogy ellenük csaknem állandó a legtöbb helyen a panasz. Néhány év óta ezeken a nagyon sok esetben jogos panaszokon a köztudat oly móddal akar segíteni, hogy a vidéki városok rendőrségének államosítását emlegeti, anélkül, hogy be volna bizonyítva: vajjon az államosítás az az orvosság, amely által a meglevő bajok egyszeriben megszűnnek.

Magok a városi rendőrségek is érzik rossz helyzetüket, fizetés és hivatali szervezet dolgában egyaránt, ennélfogva a mai világban szokásossá vált szervezkedés eszközéhez kellett folyamodniok, hogy helyzetük javítását előmozdithassák.

Nincs és nem is lehet jogos szava senkinek az ellen, hogy a vidéki rendőrség is küzd a küzdő társadalmi táborok között helyzetének javításáért, különösen akkor, amikor a hozzá hasonló hivatású vármegyei közigazgatási tisztviselők (szolgabírák) a vármegyei alkalmazottak illetményeinek szabályozásáról szóló 1904: X. t.-c. által az eddigiekhez mérten fényes eredménynek mondható javítást értek el.

A vidéki rendőrségek kétféle kategóriája: a törvényhatósági jogu és rendezett tanácsu városok szerint kétféle elbírálás alá esik, mert a törvényhatósági jogu (szab. kir.) városok rendőrsége csak saját városa szervezetéhez tartozik, míg a rendezett tanácsu városoké a városi önkormányzaton kívül a vármegyei hatóság keretébe is beleilleszkedik. De mind a kettőnek közösek a bajai: sem szervezetük, sem személyzetüknek minősítése, sem a nekik adott fizetések nem állanak arányban avval a rendkívül fontos és a társadalom minden tagjára nézve kiható hatáskörrel és tenni-valókkal, amelyeket a helyi közigazgatáson kívül az állami hatalom átutalás folytán rájuk hárít. Mert hiszen a rendőrségek úgy a törvényhatósági jogu, mint a rendezett tanácsu városokban egész sereg közigazgatási teendővel vannak megterhelve és e kétféle munkakör mellett az egész szervezet ide-oda lekötöttségén, csak hiányosan teljesítheti kötelességét és a panaszos sérelmek számát szaporítja.

Hogy kétféle választassék ez a kétféle munkakör és a közigazgatási rész meghagyatván a városoknak, a rendészeti teendők ellátása kizárólag állami kötelességének tekintessék: ezen fordul meg a jövőbeli fejlődés sorsa, iránya és egész mivolta, mert ez elsősorban politikai és csak másodsorban közigazgatási szempontokból megítélendő kérdés. Egész nemzeti fejlődésünk a múltban és a nemzeti társadalom jövője a városokban ezentúl is az önkormányzati hatóságok életképes működésére volt alapítva és erre kell építve lenni a további haladásnak is. Mert egyfelől a politikai jogok kiterjesztése, másfelől föltétlenül az önkormányzati tényezők megerősítését követeli a helyi közigaz-

gatás terén, mivel az államhatalomnak minden téren való megnövekedése a legszélesebb körű általános választói jog mellett is a társadalmi élet szabadságának elnyomására vezet. Már pedig a modern magyar társadalom élettereje a legutóbbi évtizedek örvendetes fejlődése alatt átment a vármegyei hatóságokból a városok társadalmába, amelyek nagyon fejlődésképes és erős felszívó erejű szervezetükkel megmutatják a jövő kor perspektíváját.

A vármegyei önkormányzat anyagi létalapja és segítése a törvényszerinti dotációban nyer kifejezést, amelyért a vármegye az állami teendőket ellátja saját hivatali közegeivel, ugyanezen elvből eredő segítség volna megvalósítandó a törvényhatósági jogu városokra nézve is, mivel ezek a törvény alapján politikailag a vármegyékkel teljesen egyenjogú törvényhatósági részei a magyar államnak, azonkívül nemzeti szempontból egyik-másik törvényhatóságnál föltétlenül megbízhatóbbak, társadalmi tekintetben pedig a kulturális fejlődés jövője mindenestre ezeké.

Olyan fontos szervezetnek tehát, mint a rendőri intézmény, nem szabad elszakadni a város önkormányzásától és az állam kivált végrehajtó közegévé átalakulni. Mert nem az a lényeges, hogy az államhatalom csináljon rendet, hanem az, hogy a rendészet általában kifogástalan kezében, a társadalom és a köz javára tartsa fenn a személy- és vagyonbiztonságot anélkül, hogy az államhatalom katonai szervezetű políciája ránehezednék a társadalomra, önkormányzati hatóságokra és az egész közéletre. Hiszen minden központosító hatalmi szervezetet az erőszak tart fenn, ennek pedig sem a katonai haderő, sem a rendőrség intézményének multjában nálunk Magyarországon nincsen nemzeti gyökere.

Ha tehát a kétségtelenül javítandó rendőri intézményt fejleszteni, a mai kor szempontjából modern alapokon kiépíteni és az annak szolgálatában állók anyagi és szellemi kivánalmait kielégíteni akarja az állam: tegye ezt a törvényhatósági jogu városok anyagi segítségével és törvénynyel való támogatásával olyképen, mint a vármegyékkel szemben teszi és megadván a fejlesztésre a kívánt anyagi eszközöket, egész hatalmának erejével emelje a vidéki közigazgatást a városokban olyanná, amelyet a mai kor társadalmi felfogása jogosan megkövetelhet és ennek keretében fejlesztesse a városok rendőrségi intézményét is olyanná, amilyen a székesfővárosi, ha azt mintának lehet venni.

Az önálló törvényhatósági jogu városok az állami közigazgatás teendőinek végzéséért és az állami rend helyi közegekkel való föntartásáért rekompenciációban volnának részesítendők, amint ez az egész kérdést irányító főszempont már politikai mérlegelés tárgya is. A regáliák vagy azok átengedett jövedelme az állam által átutaltatván a városok kezébe, az ezek folytán nyert jövedelem meghozandó törvény által volna arra rendelő, hogy a városok közigazgatási tisztviselői a vármegyei tisztviselők létszáma szerint való beosztással egyenlősítsenek a jogok és illetmények dolgában is, amint a hivatali kötelességek és megkivánt minősítés tekintetében ugyanolyan elbírálás alá esnek. Eképen az egész városi közigazgatási szervezet állaga fölemeltetvén a hasonló hivatású más közigazgatási szervezetek színvonalára, ebben a vidéki városok rendőrségének fejlesztése, a mai kor szerint való átalakulása is rövid időn belül szinte a természetes fejlődés által bekövetkezik.

Különösebben bírálatnak van kitéve a rendőrség a maga hivatása körében mindenek fölt, éppen azért nagyon ráfér, ha vele az illetékes állami tényezők minél többet

foglalkoznak, de ezuttal anyagi állapotán segíteni végrevalahára komolyan szándékoznak is, úgy hogy a várakozók már egyszer az ígéretek ködéből valamit meg is foghassanak. Mert az anyagi kérdés motiválja a jövő fejlődését; hiszen hogyan lehessen várni a régi megbizhatatlan, többnyire képesítés nélkül való és minden emberi gyarlóságokkal, hivatali fogyatékossgal megterhelt személyzet helyébe újnak, képzettnek, tisztességesnek kialakulását, ha a más hasonló közigazgatási vagy jogi pályák között e különleges teherrel járó nehéz pályának még az a hátránya is megmarad, hogy anyagiakban minden másnak alatta áll, sőt a nagyon is megkívánandó különös rátermettség sem részesül semmi egyéni megkülönböztetésben a javadalmozást, hivatali előmenetelt vagy más előnyöket illetőleg, ami pedig többé-kevésbé minden pályán: bírónál, tanárnál, mérnöknél megvan, az állam különös jóvoltából.

Új nemzedéknek kell tehát helyet adni, hogy belenőjön a régi helyébe, de oda a modern tudással együtt belevigye a független tisztviselő jogérzékét is, amire bizony az állami rendőri intézmény nem mindenben a legkevesetebbet példát szolgáltatja.

Rendőr vagy rendőrtisztviselő alatt az állami rendszempontjából oly közigazgatási közeget értenek, aki a rakorcátlan emberi társadalom ellen küzd és e tekintetben a felsőbb hatalmasságok hatalmi fölfogásának és az azokból eredő hivatalos utasításoknak csupán eszköze, úgy hogy nemcsak a hatalom polcain, az oda beültetett emberek fejében, de még szinte a köztudatban is az a vélemény van befészkelődve, hogy a rendőrség mindig teljesítse azt, amit neki parancsolnak. Ennek a fölfogásnak még tápot nyújt az államosításról elterjedt szándék, vagy célzat anélkül, hogy a közvélemény a jót a rossztól meg tudná különböztetni. A rendőrség intézményében pedig az államosítás a helyzet javításával, az anyagi előnyök elérésének reményességével és valóra válásával egynek tekintetik, mert meg kell vallani, hogy a törvényhatósági jogu városok vezetői előtt a rendőrség intézménye eddig még mindig mostoha elbánásban részesült. De azért ugyanazon törvényhatóság közvéleménye rendkívül fölháborodik, ha rossz a rendőrsége.

Mintha bizony az anyagi helyzet javításának csak az államosítás volna egyedüli és kizárólagos módja. Mintha nem szerzett volna a magyar politikai világ elég tapasztalatot a multban arra néze, hogy közintézményeit ne alakítsa át és ne fejlessze a katonai jellegű államok intézményeinek mintája után; mintha bizony nem volna szükség a felsőbb utasítások rendszerére épített intézmények és szervezetek mellett, éppen nálunk Magyarországon, a törvény és önálló hatáskör erejével fölrüházott politikai erőket fokozni és növesztetni, amire éppen a vidéki rendőrségek példája szinte kínálkozik.

Nem a rend és állami érdek kisebb fontossága, hanem a törvény és törvényes szabadság minden vonalon való érvényesülése az, ami ezt szinte parancsolja. Hiszen a polgárok szabadsága és az állami rend nem élhetnek ellenségesként egymással szemben és miért nyelje el a hatalmasabb a gyöngébbet, amikor a törvényes álláspont megkezdődhetné már a rendőrség ténykedésében és ne csak a királyi bíróságok kiváltsága lehessen.

Politikai szempontok tehát határozottan és ellenmondást alig szenvedő módon az államhatalom kiterjesztése ellen, ennél fogva a rendőrség államosítása ellen is szólnak, annyival inkább, mert hiszen a rendőri intézmény javítása, vagy a rendőri alkalmazottak helyzetének anyagi javítása

mind elérhető és keresztülvihető az államosító törekvések kiszélesítése nélkül is.

Pénzügyi szempontok alig jöhetnek elő gátul, mert az államnak mindenféleképpen úgy is hozzá kell járulni anyagilag a rendőrségek fenntartási és fizetésemelési költségeihez, mivel maga az egész rendőrség ténykedésében, ha egyik felerészben helyi szempontokat szolgál is az egyes városokban, de másik felerészben az állami hivatásból folyó közérdekű szerepet tölt be.

Közgazdasági szempontból a rendőri szükségletek emelkedése velejár a minden téren tapasztalható, gazdasági okokból eredő munkaszaporulattal, mert a közélet hullámzása rájuk is hatalmas munkaszaporulattal ró. De különben is a közszükségletek emelkedése e téren is csak következménye a másféle hivatali ágak költségemelésének.

Kulturális szempontból a művelődés európai színvonalra való általános emelkedése éppen a közrend tekintetében mindinkább több kívánnivalót vet föl, aminek a folyton fejlődő városi életben napról-napra meglátszanak a nyomai és hova-tovább nagyobb és magasabb képzettségű személyi szükségletet igényel, ami természetesen kiadászaporulattal jár.

Társadalmi tekintetben pedig megbecsülhetetlen az a különbség, amit a független önkormányzatot szolgáló rendőri intézmény nyújt a polgárok közszabadságát illetőleg, az államhatalom kész szolgáljaképpen hatalmi vak erőszakká süllyedő rendőri közegekkel szemben.

Magyarországon emberöltők óta keserű emlékű, sőt gyűlölt az állami policia, mely mindig csak parancsszóra táncol és táncoltat; a legutóbbi politikai események pedig megtanították a közfeliogást arra a tapasztalatra is, hogyha lesz olyan hatalom, mely a törvényt rosszakaratulag félremagyarázza, akkor nem lehet csodálkozni rajta, ha felsőbb nyomás folytán az állami parancsszót vakon követő rendőrség a törvény becsületes végrehajtását készségesen elcsavarja.

Ha pedig az egész országra kiterjedőleg állami szervezetben álló rendőri apparatus van mindenütt az egész országban, akkor hiábavaló a törvény és törvényes biztosíték, mert minden törvénytől többet ér a hatalom, mely az ily módon meglevő rendőri létszámból mindig képes és kész bárminő hatalmi irányzat szolgálatában, az egész ország közigazgatására szükségből végrehajtó közegeket kiparancsolni. S ha még hozzá hosszú évtizedek ilyen irányban egész államrendőri generációt fognak majd fölnevelni, mely csak a parancsnak szokott engedelmeskedni, akkor bizony megeshetik, hogy a magyar városokban is a köpenicki polgármesterig vezet a jövő paródiája.

Az önkormányzati hatáskör keretén belül, tehát a városi törvényhatóságok rendőrsége államosítás nélkül fejlődendő tovább, hogy az állampolgárokat a törvény védje a rendőri tulkapások ellen, a rendőrséget pedig a szolgálati pragmatika kötelezze kötelessége szigorú és pontos teljesítésében.

Dr. Boldisár Kálmán,
debreceni rendőr-főkapitány helyettes.

Kóros tünetek.

Irta: Molnár Albert dr. orsz. képviselő.

A magyarországi szociálisták akciójának utját régóta élénk figyelemmel kísérem. Gondolatommal nyomról-nyomra követem őket. Ha javult is a munkás helyzete, megelégedést a munkások között az se szült. Hiába fizetett az

a gazda október havában annak a munkásnak három korona napszámot. A munkás először nem lett gazdagabb, másodsor meg az elégedetlenség tovább élt benne, sőt a gazdaközönsséggel szemben még éhesebb lett.

Minden szociálista agitátor beszéde ezzel az intelemmel végződik: „élvezz elvtárs, ember vagy, jogod van hozzá”. Meg is fogadják, ki is veszik részüket az élvezetből. Nemcsak Budapesten, de kint a vidéken is, a hétfői napon alig tudjuk hasznát venni a munkásnak a vasárnapi dáridó miatt. Ez a szociálizmus erkölce, meg taktikája is. Az egyéni individualizmus előretolásával az életcél egyéni élvezet megnyerésében csucsosodik ki. A holnappal nem törődnek. A családjukat, — gondolják, — valaki majd eltartja. A takarékoság, a becsületes vagyonszerzés fogalmát nem ismerik, szerintük a jelenkor legnagyobb átka abban rejlik. Az éhes ember előttük a legjobb médium. Még ha megvan is a jobb lét feltétele, ha nincs más, maguk magukban lerontják. A gyűlölet, a bosszu harceszközük azért, hogy a munkaadóval szemben az a munkás szabad gondolkozását, igazságérzetét elveszítse.

Öt vagy hat évvel ezelőtt történt. Egész véletlenül egy, a nemzetközi szocialisták nyomdájából kikerült naptár jutott a kezembe. Kint voltam egy alföldi tanyán. Ott a cselédekkel az országos vásárról beszélgettem. Egy vásár napját szerettem volna megtudni. Szóltam egy béresnek, hogy hozzon ki egy naptárt. A felesége ment be érte. Ki is hozta s bizonyos szégyenkezés között a következő kijelentéssel adta át: „Tessék megengedni, szociálista kalendáriumot hozok. Ide kihozták a tanyára, úgy jutottunk hozzá.” „Nem baj az” — feleltem rá, — „adja csak ide, eddig olyan naptárt úgy se láttam”

Átolvastam, ha rosszul is esik, ha rá gondolok. Illusztrációkkal volt tele. Minden kép, minden betű annak a cselédnek a szívébe a gazda iránti gyűlöletet csepegtette be. Egy szó se volt benne magyar vonatkozásu. Mintha azzal a becsületes magyar munkásnép lelkéből magyarságának öntudatát akarná kiirtani. Az egész olvasmányon az az ördögi gondolat húzódott át, hogy azzal a munkásnéppel mindenféle kieszelt módon miként lehet sorsának osztályrészesét: a munkaadót meggyűlöltetni.

Eszembe jut még most is egy kép, amivel júliust, az aratás hónapját jelképezték. Egy csoportkép volt, mely három részből állott. Az egyik kép a gazdát mutatta be. Ott ült három ur, akik hűvösön jégbe hűtött bor vagy pezsgó mellett kártyáztatnak. Ez a gazda henyelését jelképezte. A másik kép az arató munkást ábrázolta munka közben. Kidőltek a sorból, elalélva hordták őket. A harmadik egy allegorikus kép volt. A gazda szivta a munkás véré, azon hizik. Hogy jobban hasson, a képeket versben is megmagyarázták.

Milyen vakmerő hazugság, milyen aljas lélek és milyen elvetemültség kellett ahhoz, hogy az a szociális agitátor a magyar gazdaközönsséget a földmives munkásnép előtt így mutassa be. Ilyen tanítás mellett lehet szeretet, megelégedés a munkásnép között? Aki ebben a tanításban rejlő hazugságot nem ismeri, annak hiába emelik a munkabérét, a gazdát teljes gyűlölettel mindig ellenségének fogja tekinteni.

Az átlagos cselédbéreket számítva, nem mondok valótlan, ha azt mondom, hogy az országban Pest megyében fizetik legjobban a gazdasági cselédeket. Ami még szembetűnőbb: a kisebb gazdaságokban még többet kapnak. Bemutatok egy konvenció cselédbér-levelet. Érdekes ez azért is, mert a szociálista sajtó minden elégedetlenség

okát a megélhetési viszonyokban jelöli meg. Ez egy cselédi cseléd bérét tünteti föl. Ennek felelnek meg a nagy-kőrösi, kecskeméti, félegyházai cselédbérek is. Hozzáteszem, hogy egyesek több bért is kapnak. Egy béresnek a bére:

1. Készpénz 120 korona.
2. 10 hl. első buza hektoliterjét 11 korona 40 filléjjel számítva 114 korona.
3. 5 hl. árpa 9 koronájával 45 korona.
4. 5 hl. rozs 12 koronájával 60 korona.
5. 1 tehéntartás, 8 hónapi tejhaszonnal, napi 6 liter tej 12 filléjjel 172 korona 80 fillér.
6. Lakás, mely áll egy szoba, konyha, kamra és padlásból 40 korona.
7. Egész évi szabad tüzre való 40 korona.
8. 30 kg. szalonna 1 korona 60 filléjjel 48 korona.
9. 30 kg. só 24 filléjjel 7 korona 20 fillér.
10. 1 hold kukoricaföld megszántva 50 korona.
11. Fél hold krumpliföld megszántva 25 korona.
12. Disznótartás két fiaztatással, 5 - 5 malac, darabja választáskor 10—10 korona, azok tartására leütve 50 százalék, marad 50 korona.
13. Baromfinevelés, átlag 50 darab 80 filléjjel, 10 százalék tartásdíj levonásával 30 korona.

Összesen tehát 800 koronára rug egy konvenció cseléd bére.

Ez a számítás nagyon szerény keretben mozog. Élelmes cseléd ezt a bért 20 százalékkal még fölemelheti. Ha a tehén a cselédé, akkor a borjuért is kap legalább 30 koronát. Azonfelül a piacon 6 filléjjel értékesítheti a tejet, én csak 12 fillérben vettem föl. A disznótartásból és a baromfi nevelésből is kis szorgalommal többet kaphat.

A felekezeti tanítóknak van 600 korona törzsfizetésük. A dijakoknak napi 1 korona 60 fillér, meg két korona. Ha az összehasonlítást megtesszük, akkor megállapíthatjuk, hogy a cselédnek oly tisztességes bére van, amiből családjával együtt megélhet, sőt még öregségére szerezhethet is. Az lenne a boldog állapot, ha többet kaphatna, csak hogy a mai mezőgazdasági viszonyok ennél nagyobb bért alig engednek meg.

Aki az alföldi cselédség bünkrónikáját megfigyelte, észreveszi, hogy a cseléd a gazdája ellen sehol se követ el annyi büncselekményt, mint éppen ott, ahol munkáját legjobban fizetik. Van több olyan gyilkossági eset, amikor a cseléd gazdáját az életétől fosztotta meg. Már pedig a munkának jobb díjazása a munkaadó iránti nagyobb tiszteletet érdemli meg. Az eseteknek az az erkölcsi és szociális tanulsága, hogy legtöbbször a munkás az áldozatban nem a rossz embert, hanem a szociális akció folytán, munkaadóját gyűlöletből gyilkolta meg.

Éppen ezen a legjobban fizetett cselédek vidékén még egy óriási baj van. Ennek is a szociális agitáció az oka. A fizetés emelkedését a cselédek hűsége egyáltalán nem kíséri. Nem emelkedik intelligenciájuk és kötelességtudásuk. Szellemi erejük még nem hatott annyira, hogy a jobb bért nekik is jobban kell honorálniok. Ugyanaz a gondolat, amit a szociális akció mindenütt mutat: jobb fizetés, de kevesebb munka. Fölteszem, hogy már haladtak annyira, hogy a tulajdon szentségét megbecsüljék; de olyan már száz közül is csak egy akad, aki munkájával a munkaadó érdekét is védelmezi. Követeli a jobbágyszellemű cseléd-törvény alól emancipációját, de ő maga munkájával csak robotol.

Rossz gazda is van, rossz cseléd is van. Eddig is volt, ezután is lesz mind a két fajtaból. A gonoszság az emberi

gyarlóságból ered. A nevelés, a nemesebb erkölcsi felfogás tudná csak mérsékelni, enyhíteni. Nem tudnának Bokányiék olyan cselédtörvényt csinálni, amit egy rosszakaratu ember ki ne játszhatna. Akit rávisz a lelkiismeret, az megtalálja annak a módját, hogyan kell a cseléd munkaerejét önző céljaira kihasználni. De viszont, -- nem kell félnünk, -- a legjobb bér mellett is marad a rossz cselédből maguk való. Akad olyan elég, akinek a kevés munka is panaszos, dolog nélkül szeretne élni. Rossz gazdától, rossz cselédből társaséletünk nem pusztul ki. Himlő-betegség is van, pedig a haladó orvosi tudomány a gyógyírját, az oltást már föltalálta. Arra kell vigyázni, hogy a típus epidémiaként ne jelentkezzen. Az inségbe viszi a gazdát, a munkást egyaránt. Legyengítheti, megzsibbaszthatja magát az állam erejét is.

Tul a Dunán ismernek olyan vidéket, ahol az uradalmak a második buzát, az ocsut a cseléddel szerződésileg ettették meg. Ha nincs a cselédtörvényben paragrafus, addig, amíg új cselédtörvény lesz, a kormány, a cselédközhatóságok siessenek a cselédek védelmére. Ezeknek a csuf visszaéléseknek az orvoslását valahogy találják ki. Ha nincs is törvény, egy kis jóakarát sokat segít.

Soha se sajnálják a cselédektől a jobb fizetést. Fő az, hogy helyette munkakedvet, hűséget, kötelességtudást kapjunk. A szociális akció az elégedetlenség örökös fentartásával ezeket akarja a munkásnép gondolataiból kiirtani. Ezért van az, hogy nagyobb fizetés mellett a cseléd még rosszabb.

A magyar társadalom, s magyar nemzeti sajtó egy nagy mulasztást követett el. A szocialisták akciója iránt ez ideig közönyös volt. Én itt a vidéken látom: mennyi romlást tett.

Hat kapás ember beszélgetett, kihallgattam őket. Az egyik azt mondta, hogy a vallás, meg a pap az oka annak, hogy nekik annyit kell dolgozniuk. Miért? Kérdezte a másik. Mert a buta vallás, meg a pap predikálja az önfeláldozást, meg az emberbaráti szeretetet; élek úgy, ahogy tudok, elveszem azét akinek van -- folytatta tovább Valóban így gondolkodnak. Ma elvonnák a másét, holnap már egymásén osztzkodnak az ököljog szerint. Azt a munkástársukat már irigylik, aki szerezni tud.

A nemzet fogalma a család fogalmán nyugszik. Amíg család lesz, nemzet is lesz. A szocialista napidijas vidéki vándorapostolok, meg a sajtójuk mindent kicsufolnak amire a magyar nemzeti kegyelet fűz. Ráköpdősnek arra a hantra, mely apáink hamvait takarja.

A mi társadalmunkat az igazi demokracia gondolata hassa át. Minden tisztességes munka találja meg illő jutalmát. A gyengébbeket segíteni, az erősebbet csak védeni kell. Ez legyen az egészséges szociális politika kiindulási pontja. Hiszem, tudom: a kormány is, az országgyűlés is megteszi kötelességét. De tegye meg a társadalom is. A régi jó cselédnek még „miénk“ volt munkaadója gazdasága, ma gyűlöl minden vagyont. A népnek nem szabad hizelegni, hanem szeretni kell. Ha magunkhoz fűzzük, beáll a gyógyulás. Sem Istenét, sem faját, sem nemzetét nem fogja megtagadni.

A vágómarha ára.

Ha a legutóbbi budapesti marhavásáron a magyar hizott marháért fizetett árakat a tavalyi árakkal összehasonlítjuk, látjuk, hogy a folyton hangoztatott óriási áremelkedés csak a képzeletben van meg, a tények azonban mást mutatnak. Az 1905. évi nov. 21-én tartott budapesti vágó-

marhavásárra fölhajtottak 3362 darab vágómarhát, ezek közül volt 1634 szerbiai eredetű. Elsőrendű, hizott állatokért akkoriban 78 - 90 koronát fizettek, másodrendűért 64—76 koronát és harmadrendűért 50 - 62 koronát méter-mázsánként. Ellenben az ez év nov. 22-én tartott vágómarhavásárra fölhajtott 2451 állatot, ezek között volt 661 boszniai vágómarha. Fizettek pedig elsőrendű magyar hizott ökörért 84 - 94 koronát, másodrendűért 72—82 koronát és harmadrendűért 62—70 koronát. Az árak emelkedése tehát távol marad az oly sűrűn hangoztatott 30—35 százaléktól s mindössze csak tíz százalékra tehető. Ez az árkülönbözet is kizárólag az árak természetes fejlődésére vezethető vissza és a szerbiai határ elzárásában, valamint a magyar állatállomány nagymértékű hanyatlásában leli magyarázatát.

Az állathizláló mezőgazda nem spekulálhat a jószággal, akkor adja, amikor kész és nem várhatja be az árak kedvezőbb alakulását. Minden nap, melyet a készen hizott marha még az istállóban megmarad, költséggel és veszteséggel jár, mert a fölhizlalt marha a ráfordított takarmányt gyarapodásával már nem fizeti meg. Az áru visszatartása tehát teljesen ki van zárva és ezzel elesik az a vád, mintha a magyar vágómarha nagyobb ára az agrár spekulációnak volna az eredménye.

A vágómarha árának alakulására a szerbiai határzár gyakorolta a legnagyobb befolyást, mert ezzel a budapesti marhavásár körülbelül 60,000 szarvasmarha behozatalától esett el, melyet a horvát és a boszniai marhabehozatal nem tudott kiegyenlíteni. Legsúlyosabb, mert legtartósabb oka azonban a magyar állatállomány visszafejlődésében van és ez a jelenség sokkal komolyabb, semhogy azt ideiglenesnek vagy átmenetinek mondhatnók. Ezt a visszafejlődést különben maga a földművelésügyi kormány állapítja meg, mikor a költségvetés tárgyalása alkalmával szükségesnek mondja, hogy ezentul a magyar gulyabeli marha tenyésztését is elő fogja mozdítani. De különben ezt a visszaesést a statisztika mutatja ki a leghatározottabban. Az 1895. évi országos állatszámolásakor a szarvasmarha számát 5.829,483 darabban állapították meg. 1905-ben 5.533,836 darab volt a szarvasmarha állománya; tíz esztendő alatt tehát 295,647 darabban hanyatlott az állomány. A takarmányinséges 1904-ik esztendőben ez a hanyatlás 144,926 darabot tett. Állatkivitelünk pedig csak igen csekély mértékben csökkent és 1902 óta 1905-ig mindössze csak 20,000 darabban csökkent évenként. A folyó esztendő adatait összegezve, látjuk, hogy az év első három negyedében 233,170 darab vágómarhát vittünk ki, 64.000-rel kevesebbet, mint az elmúlt esztendő megfelelő időszakában. Ez a kiviteli keveslet éppen olyan nagy, mint az elmaradt szerbiai behozatal és így elfogadható az az állítás, hogy a szerbiai határzár nem gyakorolhatott lényeges befolyást a magyar vágómarha árának az alakulására.

A magyar marhaállomány visszafejlődésének többféle oka van. A legelők elégtelensége, a takarmánytermelés és így a mesterseges takarmány megdrágulása, valamint az extenzív gazdálkodásról az intenzív gazdálkodásra való átterés. Magyarországon az intenzív gazdálkodás mellett húst nem termelhet a gazda. Nekünk nincs oly fajmarhánk, mint például az angol shorthorn, melyet másfél esztendőskorában 7—8 métermázsára föl lehet hizlaltatni. Nálunk a takarmánytermelés mostani ára és a hus jelenlegi értéke mellett kész veszteséggel járna a husra való tenyésztés és így a termelésnek ezt az ágát csak mellékesen üzhetjük és oly mértékben, amilyenben azt az igavonó állatok tenyésztése,

vagy a mezőgazdasági iparban produkált hulladékok értékesítése elkerülhetetlenné teszi. A magyar husmarha mostanában vagy nem vált be az igába, vagy már kivénült a járomból.

A takarmányneműek jobb értékesítése szempontjából a magyar állattenyésztő a jobban fizető tejtermelés felé fordult. A tej könnyebben, gyorsabban és jobban értékesíthető, mint a hus, nagyobb hozammal is kecsegtet, mint a hustermelés. Ezt a tételt talán fölösleges bizonyítani, ezt tudja minden gazda, kinek tejfogyasztó piaccal csak némileg is alkalmas vasuti összeköttetése van. Ismerjük azt a következetességet, amellyel a kormány és az ország összes gazdasági egyesületei a marhatenyésztésnek ezt az ágát fölkarolták és amellyel mindenütt alapítják a tejszövetkezeteket, de legjobban ecseteljük ezt a nagymértékű haladást azokkal az adatokkal, melyeket kiviteli statisztikánk nyújt. Ezek szerint hat esztendő előtt még csak 522 métermázsa vajot exportálhattunk, holott az elmúlt 1905. esztendőben már 42.465 métermázsa vajot és 30.709 métermázsa sajtot vitünk külföldre. Ezek a körülmények okai annak, hogy a vágómarha ára Magyarországon is emelkedett és hogy ez az áralakulás nem ideiglenes és a határok megnyitásától vagy elzárásától teljesen független.

Póttárgyjegyzék

Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1906. év december hó 10-én tartandó

rendkívüli közgyűlésének

tárgysorozatához:

1. A Deák Ferenc-utca 14. sz. (Bornyász-féle) ház utáni 1 hold 922 □ öl ondódi szántóföld eladása felett névszerinti szavazás (harmad izben).
2. Kossuth-u. 14. sz. (Bészler-féle) ház és az ezzel határos Rickl féle kerti teleknek megvétele felett névszerinti szavazás (harmad izben).
3. A Vásári András és társai tulajdonát képező és az új lovassági laktanya mellett elterülő mintegy 3600 □ öl földrész megvétele felett névszerinti szavazás (másod izben).
4. A Széchenyi-u. 36. számú (Antal-féle) házastelek megvétele felett névszerinti szavazás (másod izben).
5. A Fűvészkert-u. 5. és 7. számú (Bakos és Lisztes-féle) házastelek megvétele felett névszerinti szavazás (másod izben).
6. A József kir. herceg-u. 13. számú, az izraelita hitközség tulajdonát képező házastelek megvétele felett névszerinti szavazás (másod izben).
7. A Piac utca 26. számú házastelek megvétele felett névszerinti szavazás (első izben).
- *8. A Baik-Szilágyi-féle városi tulajdont képező területtől 10 holdnak elidegenítése felett névszerinti szavazás (első izben).

Debrecen, 1906 december hó 5-én.

Weszprémy Zoltán,
főispán.

Hirek.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Debrecen szab. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 10-én a Hortobágy hasznosítása ügyében rendkívüli közgyűlést tart. A tárgy fontosságára való tekintettel ez uton is kérjük a bizottsági tag urakat, hogy a közgyűlésen teljes számban méltóztásának megjelenni.

* Ezen telek elidegenítése feletti névszerinti szavazás az 1906. év december hó 2-án a polgármester ur által kibocsátott hirdetményből nyomdai tévedésből maradt ki.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Debrecen sz. kir. város közigazgatási bizottsága f. hó 5-én tartotta ülését, melyen a szakreferensek terjesztették be jelentésüket.

— **A Hortobágy hasznosítása.** Városunk függetlenségi pártjának bizottsági tagjai f. hó 5-én népes értekezletet tartottak a Hortobágy hasznosítása ügyében. — Hosszas eszmecsere után kimondták, hogy a Hortobágy hasznosítására eddig készített javaslatok egyikét sem fogadják el, hanem a december 10-iki közgyűlésen azt javasolják, hogy a Hortobágy hasznosításának ügye egyelőre vétessék le a napirendről...

— **A Hortobágy hasznosítása.** Lapunk legutóbbi számában ismertettük a gazdák javaslatát a Hortobágy hasznosítására. A javaslatot vasárnap tárgyalták Rickl Antal elnöklésével. A javaslat felolvasása után Békessy László hosszasan és érdekesen magyarázta a javaslat előnyeit, mely után az értekezlet kimondta, hogy javaslatát a közgyűlés elé terjeszti.

— **A debreceni koszorú.** Debrecen sz. kir. város a haza hű fiának néhai Andrássy Gyula grófnak szoborleplezési ünnepén küldöttséggel képviseltette magát. A küldöttség tagjai voltak Weszprémy Zoltán főispán, Vecsey Imre főjegyző, Király Gyula, Bészler Károly tanácsnokok, Roncsik Lajos főszámvevő és Leslyán Adorján kir. tanácsos, közjegyző. A leleplezés után Ő Felségének feltűnt Debrecen város hatalmas koszorúja és nagy dicsőretekkel emelte ki a közönség részvétét.

— **Ülések.** A jog- és pénzügyi bizottság f. hó 6., 7. és 8-ikán folytatja a szervezeti szabályzat javaslatának tárgyalását. Kívánatos volna, ha ezen javaslat letárgyalása gyorsabban menne és a fizetés rendezési javaslattal kapcsolatosan mielőbb a közgyűlés elé kerülne.

— **Eskütétel.** Ozory István közigazgatási gyakoronok és Boros Lajos rendőrségi iktató, kiket városunk főispánja a legutóbb tartott közgyűlésen tb aljegyzővé, illetve tb rendőrfogalmazóvá nevezett ki, a kedden tartott tanácsülésben tették le a hivatali esküt.

— **Szegények öröme.** Gróh Ferenc kispóst, kanonok, debreceni plébános hivatalába való beiktatása alkalmából 1000 koronát küldött a polgármesteri hivatalba a szegények közt leendő kiosztásra. A városi tanács az összeg egy részét annak idején kiosztotta, a megmaradtból pedig fát vásárolt és azt a szegények közt fogja kiosztani. A tanács szép levélben köszöntö meg a nemes szívű főpap dus adományát.

— **A városi népkonyha.** A városi tanács hétfőn tartott ülésében elhatározta, hogy az idén is megnyitja a szegények részére a népkonyhát. Vezetésére újból a debreceni jótékony nőegyletet kérte fel, mely a megbízást elfogadta. A népkonyha karácsony előtt nyílik meg a Bethlen-utcában, ugyanazon házban, melyben tavaly volt.

— **A drágasági pótlék ügye.** A közgyűlés a 2400 koronán alul javadalmazott tisztviselő, segéd-, kezelő- és szolga személyzet részére drágasági pótlékot szavazott meg. A belügyminiszter most a következő leiratot intézte ez ügyben a város közönségéhez: Folyó évi október hó 10-én tartott bizottsági közgyűlésén 215/12,834. sz. alatt hozott határozatot, mellyel kimondotta, hogy a város szolgálatában levő 2400 koronánál nem nagyobb havi fizetéssel bíró tisztviselők és egyéb alkalmazottak ugyanoly összegű drágasági pótlékban részesíttessenek, mint az 1906. év első felében, — a többi ügyiratokkal együtt oly felirattal küldöm vissza a város közönségének, hogy az ügyiratokat egészíttesse ki oly részletes kimutatással, melyben a drágasági pótlékban teljesítendő tisztviselők és alkalmazottak neve, állása, fizetése, valamint 1907. évre kiutalványozandó drágasági pótlék összege feltüntetve legyen.